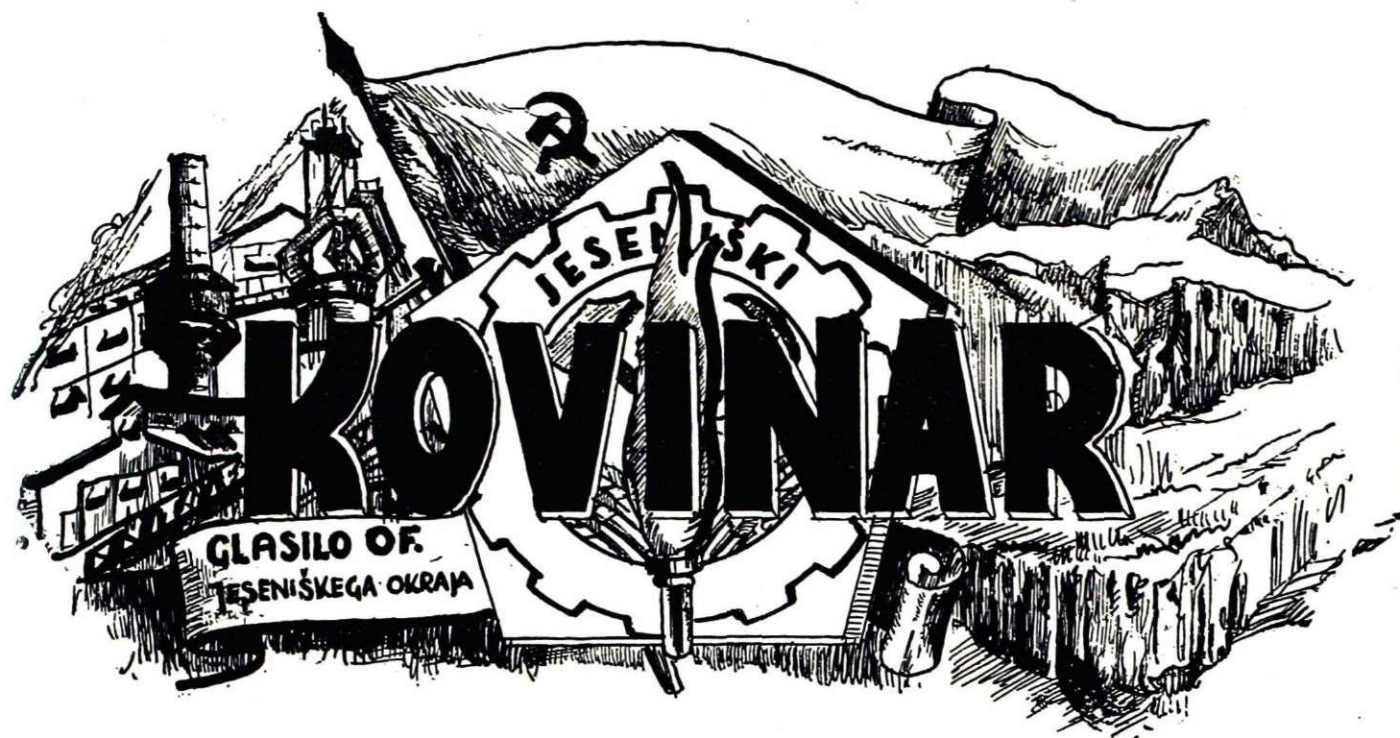

Naloga Osvobodilne fronte je, da dviga naše ljudstvo k vsestranskemu sodelovanju v izgradnji naše domovine, v ustvarjanju našega petletnega plana, v uresničevanju socializma na naših tleh. Vsaka naša vas, vsaka naša ulica, vsak naš delovni kolektiv mora konkretno po svojih močeh, po svojih razmerah čim več prispevati k temu velikemu cilju.

(Iz govora Edvarda Kardelja na II. kongresu OF v Ljubljani)

Leto I.

Jesenice dne 14. maja 1948

Štev. 9

Občni zbor podružnice kovinarjev Železarne Jesenice

je poleg uspehov pokazal tudi nekatere pomanjkljivosti in napake

Naprej v nove delovne zmage za ustvarjenje petletnega plana, za izgradnjo socializma!

V nedeljo, 18. aprila t. l. je imela podružnica kovinarjev Železarne Jesenice svoj redni letni občni zbor, ki se je vršil po pravilniku in sklepih VI. plenuma Enotnih sindikatov Jugoslavije. Predsednik, tajnik in ostali referenti so zbranim delegatom posameznih pododborov podali obširna poročila o delu podružnice. Iz vseh teh poročil je bilo razvidno, da se je ogromna večina delavstva zavestno vključila v izgradnjo in dovršitev petletnega plana. Javno pa so bili ožigosani redki posamezniki, tako delavci kot tudi nameščenci, ki namerno zavirajo delovni polet v železarni. Iz števil, ki so jih posamezni referenti podali, je razvidno, da gre škoda zaradi delovne nediscipline in malomarnosti nekaterih v težke stotisočake. Krivdo za to nosijo tudi posamezni sindikalni funkcionarji v obratih, ki delovnemu kolektivu niso dovolj in pravilno pojasnjevali pomena sprejetih delovnih obveznosti. Delovnim brigadam, tako mladinskim kot starejšim se ni posvečalo dovolj pažnje. Prav tako se ni vodilo dovolj brige o naših udarnikih, racionalizatorjih in novatorjih. Še vedno se čuti zapostavljanje žen v produkciji. Zelo pomanjkljivo so opravljali svoje posle odgovorni za propagando in tisk v posameznih obratih. Glede higiene in preskrbe delovnega kolektiva pa se je stanje precej izboljšalo.

V diskusijo, ki se je zavlekla preko četrte ure popoldne, je poseglo preko 20 delegatov. Ti so zelo kritično in ostro nastopili proti vsem saboterjem plana in bo treba v železarni še večje budnosti in opreznosti. Borba proti kršilec delovne discipline in raznim simulantom naj se vodi neizprosno dalje. Vzgoji novih kadrov moramo posvetiti več skrbi. Nekateri izkušeni in izvežbani delavci in nameščenci ljubosumno čuvajo svoje znanje in ga ne prenašajo na druge. Takemu egoističnemu gledanju moramo napraviti konec. Več pažnje je treba posvetiti tudi pravilnemu razmeščanju žen in mladine. Krepi je treba medsebojno spoštovanje delavcev do obratovodij in obratno. Celoten kolektiv železarne se mora zavedati, da tovarna ni ječa, ampak je naš ustvarjalni dom, kjer stroji ne delajo več za posamezne kapitaliste, ampak za vso skupnost. Treba je skrbno čuvati enotnost vsega kolektiva. Povezava s kmečkim prebivalstvom in inteligenco ni zadovoljiva. Nekateri kmetje kljub našemu prizadevanju za izboljšanje življenja, v industrijskih

skih centrih kot na kmetih, ne gledajo v nas prijatelje. Zaradi tega je naša dolžnost, da se s kmečkim prebivalstvom še trdneje povežemo in da damo vse iz sebe za izboljšanje življenja na vasi.

Do izraza je prišla tudi nezadostna povezava med železarno na Jesenicah in valjarno na Javorniku. Tudi stanovanjsko vprašanje na Jesenicah še do danes ni zadovoljivo rešeno. Isto bi mogli reči tudi glede jeseniškega trga. Znano je, da je v Ljubljani na trgu mogoče dobiti skoraj vse, kar želiš, na Jesenicah pa se le tu pa tam pojavi kaka stojnica z bonboni in drugimi drobnarijami, redkokdaj pa je dobiti kaka druga živila. Zato je potrebno, da delavci in nameščenci v tovarni, naše množične organizacije, pa tudi ljudska oblast, pomanjkljivosti in napake, ki smo jih iznesli v tej diskusiji, poskušamo čimprej odpraviti.

Pred zaključkom občnega zbora je govoril še tov. Šturm, zastopnik Glavnega odbora Enotnih sindikatov Slovenije, ki je v zvezi z referati in diskusijo med drugim dejal: Uspehi delovnega kolektiva železarne so ogromni. To vsi priznavajo. Delovni kolektivi so delali zelo požrtvovalno, vendar pa se s temi uspehi ne smemo zadovoljiti. Iz referatov in iz diskusije so bile nakazane tudi številne pomanjkljivosti in napake. Te napake odpravljajmo in se na njih učimo. Vidimo, da smo predvideni kvantumi dosegli, vendar pa moramo ugotoviti, da s kvaliteto marsikje ne moremo biti zadovoljni. To velja zlasti glede pločevine. Tudi nismo posvetili dovolj pozornosti čuvanju orodja. Zaradi tega je potrebna naša budnost na vsakem koraku. Pazimo na sabotere in diverzante. Zadnji procesi v Ljubljani namreč dokazujejo, da se pri nas še nahajajo maloštevilni agenti zapadnega imperializma, kateremu na čelu stojijo Združene države Amerike. Nočejo priznati niti svojih podpisov na mirovni pogodbi in drugih mednarodnih dogovorih. Pkazali so obraz pravega gangsterja, ker nam nočejo vrniti ukradenega zlata. Znano je dejstvo, da so največji podporniki in agitatorji ameriškega imperializma pri nas bivši gestapovski agenti in klerofašisti. Znano pa je tudi, da je naše ljudstvo še vsakega razkrinkalo in ga pripeljalo pred navično ljudsko sodbo. Da bomo v bodoče še bolj sigurni in varni pred raznimi napadi na naš petletni plan in tudi pred napadi na naše posamezne delovne ljudi, je dolžnost vseh množič-

Zaslužnim veteranom dela - čast in priznanje!

Malo je v Srednji Evropi tovarn in delovnih kolektivov, ki bi imeli v svojih vrstah tolikšno število veteranov dela, kot jih ima železarna na Jesenicah. Več kot 60 delavcev je delalo v tovarni od 50 do 70 let in nad 400 jih je, ki se od 40 do 50 let služili v tovarni. Delali so na plavžih, martinarni, pri valjčnih progah, v kovačnicah, žarilnicah in vlekih, kjer so v največji vročini topili, kovali, oblikovali in vlekli železo in jeklo po 12, pa tudi po 18 ur na dan.

Prav te dni je spet 22 kovinarjev dopolnilo 40 let nepretrganega službovanja. Večina teh jubilarov izhaja iz starih kovinarskih rodov, ki prenašajo izkušnje iz pokolenja v pokolenje. Ostali pa so prišli pred 40 leti v železarski revir. Tu so si ustanovili lastna družinska ognjišča, nekateri izmed njih pa tudi lastne domove. Letošnji jubilarji — veterani štiridesetletnega dela — so sledeči:

Ahačič Peter, Javornik I;
Barbarino Stefan, Javornik I;
Cenček Nikolaj, livarna;
Hutar Jože, energijski oddelek;
Jagodic Jakob, stanovanjski oddelek;
Knific Ivan, Javornik III;
Kocjančič Ivan, Javornik III;
Oblak Anton, martinarna;
Pančur Jernej, žična valjarna;
Razingar Lojze, energijski oddelek;
Robič Jurij, Javornik I;
Samonik Franc, žičarna;
Slivnik Ivan, energijski oddelek;
Slivnik Franc, energijski oddelek;
Strugar Matija, tovarniška zaščita;
Legat Viktor, Javornik II;
Noč Miha, Javornik III;
Noč Matevž, livarna;
Ulčar Alojz, kotlarna;
Vister Gregor, žebeljarna;
Vindišar Ivan, žičarna;
Zaveljcina Janez, Javornik I.

Ker so navedeni naši delovni tovariši razmerna še dobrega zdravja, jim želimo sodelovanja v naši delovni skupnosti vsaj še do zmagozlovnega zaključka naše petletke, nakar se bodo počasi eden za drugim umaknili v zasluženi pokoj in uživali sadove svojega dela in dela vseh nas.

Delamo, kot da bo 100 let mir, pripravljamo pa se, kot da bi se jutri začela vojna!

(Tilo)

nih organizacij, posebej še članov sindikata, da stojimo budno na straži in dvigamo socialistično zavest med nami. Kakor se dnevno vključujemo v petletni plan, tako moramo biti tudi dnevno in na vsakem koraku budno na straži.

Proti koncu občnega zbora so bili sprejeti sklepi o organizacijskem, gospodarsko-produktivnem, kulturno-prosvetnem in fizikalnem delu. Te sklepe bomo objavili prihodnjič.

Novatar Pretnar Franc v jeseniški železarni pripoveduje . . .

Naš dopisnik je imel razgovor z udarnikom in novatorjem v jeseniški železarni tov. **Franc Pretnarjem**, ki je zaposlen v orodjarni mehanične delavnice. Tov. Pretnar je specialist za tehtnice vseh vrst. Večina tehtnic v jeseniški železarni je preurejenih po njegovi zamisli.

Tov. Pretnar je prejel za svoje izredno pomembne predloge najvišjo denarno nagrado, ki jo predvideva tozadevni pravilnik in prvo nagrado za leto 1947. Ta nagrada mu je bila podeljena kot **delavcu-udarniku in novatorju**.

Pretnar Franc, udarnik in novator, izumitelj mikrotehtnice v jeseniški železarni

Naš dopisnik je tov. Pretnarju stavil nekaj vprašanj, na katera mu je tov. Pretnar radevolje odgovarjal.

Vprašanje: Kaj vas je napotilo, da ste uvedli nov sistem tehtnic, ki ste jih izumili in sestavili vi?

Pretnar: Pri preiskovanju naših tehtnic sem ugotovil, da se izgublja mnogo časa, če se mora železniški voz pri tehtanju dvigniti, po tehtanju pa ponovno spustiti na tir. To dviganje in spuščanje bremen pa je odpadlo, čim smo uvedli tehtnice na stalno dvignjeni sistem. Praksa je pokazala, da so bile dvigalne naprave povsem odveč in da ni potreba nikake dvigalne in signalne naprave z motorjem, kar se lahko koristneje uporablja drugod. Praksa je tudi pokazala, da je novi način tehtanja še bolj precizen in točen.

Vprašanje: Vi ste menda izumili posebno mikrotehtnico? Ali bi mi lahko tudi o tem dali kaj podatkov?

Pretnar: Izmed vseh vrst tehtnic so najboljše optične tehtnice zato, ker optika nima trenja. Optična analitska tehtnica se da napraviti z občutljivostjo 1 milijoninke grama, kar je stokrat večja občutljivost od dosedanje. S tako tehtnico moremo stehtati celo pičico na črki „i“. Instrumenti za merjenje kovin so najbolj natančni, če so opremljeni z optično napravo. Ta vrsta tehtnic bo te dni pričela obratovati. Prvi poizkusi so se dobro obnesli. Njena nosilnost znaša 100 gramov. Izumil in sestavil sem tudi poseben mikroskop kot predvajo za sestavo mikrotehtnice. Mikrotehtnica namreč zahteva prav isto precizno optiko za izdelavo najtinejših ahatnih nožev in ležišč, ker le s tem moremo doseči meje dosedaj znane občutljivosti. Ta mikroskop bo lahko služil za laboratorijska in medicinska raziskovanja.

Vprašanje: Kdaj si vzamete čas, da morete misliti na take drobne in precizne stvari?

Pretnar: Največ premišlujem v svojem prostem času, zlasti pa ponoči, kadar ne morem spati. Kdor ima voljo in veselje do dela, lahko marsikaj napravi. Seveda se je treba pri tem neprestano učiti in veliko misliti, predno se pride taki stvari do dna.

S tem je bil razgovor našega dopisnika s tovarišem Pretnarjem končan.

Sušnik M.

Nacionalizacija večjih gospodarskih podjetij v jeseniškem okraju

Z lanskoletno izvedbo zakona o nacionalizaciji podjetij so bili položeni temelji za uspešno izvedbo našega petletnega gospodarskega plana. Z zavestnimi in ogromnimi naporami našega delovnega ljudstva je bilo prvo leto naše petletke uspešno zaključeno. Pri izvajanju plana pa je stal ob strani precejšen del privatnega gospodarskega sektorja, ki je skušal zavirati hitro gradnjo socialističnega gospodarstva naše države. Večina teh večjih privatnih gospodarskih obratov se je odtegovala izvajanju planskih nalog ter v pretežni večini namerno ni dosegla predvidenega plana. Ti večji gospodarski podjetniki so se posluževali raznih špekulacij s potvarjanjem pravnega knjigovodstva in se s tem izmikali pravilnemu obdavčenju.

Z zakonom o izpremembah in dopolnitvah zakona o nacionalizaciji privatnih gospodarskih podjetij, ki je bil sprejet na zadnjem zasedanju Ljudske skupščine FLRJ, so tudi v našem okraju prišla v last države, to je v last občeljudske imovine, vsa večja kovinska, lesna, hotelska in tekstilna podjetja. V teh podjetjih se bo s pravilno namestitvijo in s pravilnim izkoriščanjem delovne sile brez dvoma dvignila produkcija in s tem izboljšali pogoji našega delovnega ljudstva. Hotelski in gostinski obrati pa bodo s preureditvijo služili za oddih članom sindikalnih organizacij, ki vlagajo vse sile za izvedbo petletke.

Z navedenim zakonom se postavljajo tudi pred ljudske odbore nove naloge. Odbori bodo morali posvetiti tem nacionaliziranim podjetjem vso pažnjo in vložiti vse svoje sile, da bodo podjetja boljše uspevala kot v privatnih rokah. S pravilnim vodstvom nacionaliziranih podjetij morajo tudi odbori doprinesiti svoj delež k okrepitvi gospodarske neodvisnosti naše države.

Kot marsikje drugod, skušajo tudi v našem okraju posamezni protiljudski elementi s klevetniško gonjo ustvarjati nezaupanje v ljudsko oblast, posebej skušajo zastrašiti naše obrtnike. Vsem takim in podobnim klevetam, pa tudi našim poštenim obrtnikom je potrebno povedati, kar je rekel **tov. Edvard Kardelj**, podpredsednik zvezne vlade na II. kongresu Osvo-

Proslava 1. maja na Blejski Dobravi

Na predvečer 1. maja, praznika in borbenega pregleda delovnega ljudstva Jugoslavije in vsega demokratičnega sveta, so množične organizacije na iniciativo Zveze borcev priredile na Blejski Dobravi svečano proslavo. Nastopilo je preko 40 ljudi. Ljudstvo je dvorano do kraja napolnilo.

Otvoril je moški pevski zbor z „Delavsko pesmijo“, nakar je član zveze borcev v svojem referatu razložil pomen 1. maja. Opozoril je na netilce nove vojne, ki zlasti v zapadnih državah Evrope in v Združenih državah Amerike ponovno dvigajo glave in podpirajo zločinske fašiste.

Nastopili so še mešani pevski zbor, pionirji in članice AFŽ. Te so v zborni recitaciji prikazale borbo vseh narodov Jugoslavije za osvoboditev, posebej še zaslužnjene Koroške in Primorske. Bile so oblečene v narodne noše vseh naših ljudskih republik, kar je nastopu dalo še večjega poudarka. Navedena proslava je dokazala, da je ljudstvo na Blejski Dobravi pripravljeno sodelovati pri vseh množičnih akcijah. S še večjo požrtvovalnostjo nekaterih funkcionarjev bodo uspehi še lepši. Ustvarjajočo silo ljudstva je treba pravilno vzgajati. To velja zlasti za pevski zbor, ki je v zadnjem času napravil precejšen korak naprej in je pevcem kot pevovodji tov. Kastelicu na uspehu častitati.

Slične proslave so bile tudi v mnogih drugih krajih našega okraja.

Gospodarsko močna in politično samostojna Jugoslavija - trden branik miru in demokracije

bodilne fronte v Ljubljani: ... da naši obrtniki mirno lahko vrše svoje delo, kajti ne sedaj in ne v bodočnosti za naše obrtnike ne prihaja v poštev nobena nacionalizacija.

Za odstranjevanje raznih zastraševanj, zlasti pa za pobijanje klevet protiljudskih elementov v zvezi z nacionalizacijo, je dolžnost vseh nas, da se s tem zakonom seznanimo, posebej da se seznanimo s tolmačenji, ki so jih podali naši voditelji na zasedanju skupščine FLRJ v Beogradu in na II. kongresu Osvobodilne fronte v Ljubljani. Ko se bo naše ljudstvo s pravilnim tolmačenjem seznanilo s pravo vsebino tega zakona, bo spoznalo, da je bil s tem zakonom napravljen velik korak naprej za srečo našega delovnega človeka in za nadaljnje uničenje izkoriščanja človeka po človeku v naši domovini.

V jeseniškem okraju smo obletnico Osvobodilne fronte proslavili zelo svečano

Sedemletnico Osvobodilne fronte — 27. april je ljudstvo v jeseniškem okraju povsod zelo svečano proslavilo. Povdarek tem svečanostim je dal tudi II. kongres Osvobodilne fronte v Ljubljani, ki je v teh dneh zasedal. Ta kongres je pregledal dosedanje delo in napake Osvobodilne fronte ter nam pokazal nadaljnje smer-nice.

Po vseh mestih in vaseh našega okraja so bile na predvečer razne proslave, akademije, bakljade, koncerti itd. Na dan praznika pa so se ljudje zbrali na raznih gradiliščih, predvsem na gradiliščih zadružnih domov. Veselo in ponosno so krampi in lopate peli pesem delu. Raz hiš so visele slovenske, jugoslovanske in delavske zastave, izložbe in okna so bila okrašena s slikami naših voditeljev.

Na predvečer praznika je bila najveličastnejša proslava na **Jesenicah**. Velika dvorana Titovega doma je bila daleč pretesna in je mnogo ljudi moralo ostati zunaj stavbe. Na odru so nastopile gojenke jeseniške glasbene šole ter sindikalni orkester. O pomenu Osvobodilne fronte za slovenski narod je govoril tov. ing. Torkar Janko. Ljudstvo je vzklikalo II. kongresu, Osvobodilni fronti, predsedniku vlade LRS Mihi Marinku, maršalu Jugoslavije tovarišu Titu in Komunistični partiji. Po programu v dvorani se je množica zbrala pred Titovim domom, kjer je sindikalni in pevski zbor AFŽ zapel več pesmi. Nato se je formirala skozi Jesenice veličastna bakljada z motocikli, konji in zastavami na čelu. V povorki, v kateri je bilo preko 2.000 ljudi, so igrale vse tri domače godbe na pihala.

Naslednjega dne so se člani Fronte zbrali pred kolodvorom, kjer so prostovoljno popravljali razbiti pločnik ob cesti. Pionirji osnovne šole pa so imeli prisrčno proslavo-akademijo v Titovem domu.

Zelo lepo so proslavili praznik Osvobodilne fronte tudi v ostalih dveh mestih našega okraja, v **Radovljici** in na **Bledu**, kjer so bili na sporedu slavnostni govori, akademije in drugi prizori.

V **Zirovnici** je odbor Osvobodilne fronte z ostalimi množičnimi organizacijami organiziral povorko, ki je krenila skozi vas v prosvetno dvorano. Na proslavi sta bila dva govora, razdelitev značk Zveze borcev NOV, recitacije, simbolične slike in prizor „Razvijamo prapor“, ki ga je izvedla mladina.

Na **Lancovem** so ljudje 27. aprila odšli na gradilišče zadružnega doma, ki so ga namerali zgraditi do 1. maja t. l., kar pa se je zaradi tehničnih ovir preložilo.

Na **Blejski Dobravi** so se vaščani zbrali v prosvetni dvorani k proslavi. Nastopili so pevci, tamburaši in drugi. Ljudstvo, ki je dvorano do kraja napolnilo, je ponovno pokazalo predanost Osvobodilni fronti.

Tudi v ostalih krajih našega okraja bodisi v gornje-savski ali spodnje-savski dolini ter v Bohinju so zelo slovesno praznovali praznik OF. Povsod so se ljudje zbrali v prosvetnih dvoranih in dajali duška svoji zavednosti ter vzklikali II. kongresu, ki je pred nas postavil nove naloge za čim uspešnejšo izvedbo prve Titove petletke.

KMETIJSTVO IN ZADRUŽNIŠTVO

Kako poteka setveni plan v našem okraju

V našem okraju je setev pšenice, rži, ječmena in ovsa v glavnem zaključena, isto velja za črno deteljo, lucerno in krmsko peso. Setev krompirja, koruze in povrtnine pa je v teku. Predvideni plan teh poslednjih pridelkov je izvršen 60%.

O poteku pomladanske setve se vodi na okraju točna evidenca. Večina krajevnih ljudskih odborov je pomladansko setev pravilno razumela, razumela je tudi važnost evidence in dostavlja redno tedenska poročila setveni komisiji pri OLO. Nekateri krajevni ljudski odbori pa podcenjujejo važnost akcije in so kmetje posejali svoja polja brez vednosti odbora. To je imelo za posledico, da kmetje niso bili pravilno upoštevani pri razdeljevanju in naročanju semen. Najslabše v tem oziru je na **Jesenih, Mošnjah**, posebej pa še v **Lescah** in **Boh. Bistrici**.

Ljudska oblast je na podlagi dejanskih potreb preskrbela zadostno količino semen in jih pravočasno tudi razdelila. Ta delitev semen se je izvajala še v dobi ustanavljanja kmetijskih zadrug, vsled česar bi bil lahko nastal ponekod zastoj, če ne bi okrajna poslovna zveza potom okrajnih setvenih komisij pravočasno odpravila raznih pomanjkljivosti in napak, ker se tudi nekateri poslovodje kmetijskih zadrug niso dovolj brigali za hitro razdelitev semen. Tako je na primer poslovodja kmetijske zadruge v **Zgornjih Gorjah** zadrževal seme črne detelje in čebulčka v svojih prostorih, ne da bi o tem obvestil ljudski odbor, da bi pričeli z razdeljevanjem. Ob priliki kontrole s strani okrajne setvene komisije se je izgovarjal, da semena ni delil radi tega, ker nima tozadevnih navodil in da se bodo ta semena oddajala po vezanih cenah. To pa seveda ne drži, ker so ista semena tudi v prosti prodaji. Nasprotno mu je okrajna poslovna zveza dala navodila, naj semena takoj razdeli.

Na drugi strani pa je večina zadrug razumela važnost preskrbe kmetov z dobrimi semeni. Te zadruge so na podlagi seznamov semena takoj razdelila. Najboljše je to opravila kmetijska zadruga v **Radovljici**.

Sklepanje pogodb za pridelovalce semen

Dvig hektarskega donosa je poleg drugih agrotehničnih ukrepov odvisen tudi od dobro razkuženega in plodnega semena. Za preskrbo takih dobrih semen se tudi v našem okraju sklepajo pogodbe za pridelovanje čim boljših semen. Pridelovalci, ki so sklenili pogodbo za pridelovanje semen, uživajo velike ugodnosti. Razen ugodnosti, ki so zajamčene že v sami pogodbi, je najvažnejša ta, da ima semensko blago neprimerno višjo ceno, razen tega prejmejo pridelovalci tudi umetna gnojila po vezanih cenah. Za prodana semena bodo prejeli bone za nabavo industrijskega in tekstilnega blaga. Sklepanje pogodb je pri nas do sedaj izvršeno 80%.

Kmetijsko strojna postaja Podvin pomaga pri pomladanski setvi

Že v prvi polovici aprila je bilo pri nas ugotavljanje neobdelane orne zemlje. Ugotovilo se je, da je v našem okraju vsa orna zemlja obdelana in da bo setev na njej 100% izvršena. V pomladansko setev se je vključila tudi strojna postaja iz Podvina pri Radovljici, ki se s svojimi stroji obdelala velike površine zemlje. Zanimanje za strojno obdelovanje zemlje je zlasti v spodnjih krajih našega okraja zelo veliko, ker se je pokazalo, da je strojno obdelovanje veliko boljše kot pa s starim primitivnim poljskim orodjem.

Uničujmo poljske škodljivce - miši

V zadnjih letih so se v nekaterih krajih pri nas, zlasti v **bohinjskem kotu**, v **Lescah**, na **Srednji Dobravi** in drugod pojavile v velikem številu poljske miši, ki so napravile veliko škodo na pridelkih. Za uničevanje teh škod-

Zakaj gradnje zadružnih domov ne potekajo zadovoljivo

Znana je stvar, da se je ljudstvo našega okraja obvezalo, da bo zgradilo že v letošnjem letu 15 zadružnih domov. Poleg okrajne uprave so bile pri vseh gradiliščih osnovane tudi krajevne uprave. Obveznosti, ki jih je ljudstvo dalo glede materiala in finančnih sredstev, bi v glavnem zadostovale za zgraditev domov. Če bi krajevne uprave resneje pristopile k izvajanju teh obveznosti, bi naše ljudstvo iste prav gotovo še prekoračilo. Zaradi zaspanosti in nepravilne organizacije uprav pa je na večini gradilišč nastopil zastoj. Vemo, da je tudi reakcija pri gradnji zadružnih domov opravila svoje delo v tem smislu, da je našemu kmetu prišepetovala, da bo v zvezi z gradnjo zadružnih domov kmetu odvzeta zemlja, da bodo v teh domovih skupni kotli in slične neumnosti. Naše množične organizacije so bile v tem oziru premalo budne in namesto, da bi beležile uspeh, so ponekod malomarno kapitulirale pred maloštevilnimi nasprotniki.

Dnevno čitamo v časopisju, da so v mnogih krajih Slovenije zadružni domovi že otvorjeni in so jih dogradili marsikje preje kot v enem mesecu. Tudi pri nas smo govorili, da bo na **Lancovem** zadružni dom pod streho in otvorjen že prvega maja. To se zaradi tehničnih ovir ni zgodilo, zadržno pa je ljudstvo na **Lancovem** sklenilo, da bodo dom otvorili 16. maja t.l. Zadnja zidarska dela so v polnem teku. Zidajo stene in pripravljajo les za strešno ogrodje. Dosedaj so opravili preko 2.000 delovnih ur. Izkopali so 240 m³ zemlje, za 7 m globok vodnjak pa 24 m³. Od 52.560 din so dosedaj porabili šele 3.500 din. Pri gradnji zadružnega doma na **Lancovem** je pokazal visoko zavest 77 letni zidar, ki se je sam prostovoljno vključil v delo. Na vprašanje, kako da kljub svoji starosti pomaga graditi, je preprosto odgovoril: „Vidim, da vsi delajo in sem nekaj slišal, da se mudi, pa sem še jaz prišel.“ Enako pohvalo zaslužita **Zobec Angela** in **Ješe Neža**, ki sta obe že čez 60 let stari, pa tedensko dvakrat hodita iz **Radovljice** na gradilišče v **Lancovo**. S skupnimi močmi bo dom na **Lancovem** 16. maja t.l. slavnostno otvorjen.

V nedeljo, 16. maja 1948 ob 14. uri SLAVNOSTNA OTVORITEV

prvega zadružnega doma
v jeseniškem okraju
NA LANCOVEM
pri **Radovljici**

Po slavnostni otvoritvi in razdelitvi nagrad gradilišču **Lancovo**, spominskih značk najzaslužnejšim graditeljem in po kulturni prireditvi

LJUDSKO RAJANJE
v domu in na prostem

Na gradilišču v **Ribnem** pa je prvotni polet nekoliko upadel in se je stanje poslabšalo. Med ljudmi je zanimanje popustilo, posebej še pri kmetih. Tu je bila očitno na delu reakcija in je dolžnost uprav in množičnih organizacij, da poiščejo vzroke zastoja ter krivce razkrinkajo.

ljivcev je ljudska oblast preskrbela letos zadostne količine strupa, ki je bil razdeljen ljudskim odborom z navodili o pokončevanju miši. Lastniki njiv in polj naj z vednostjo odborov ta strup organizirano vlagajo v zemljo.

Letos je hroščevo leto

Letos je hroščevo leto. Organizirajmo uničevanje tega rastlinskega škodljivca. Ogromno škodo povzroča takozvani majski hrošč na našem drevju in ostalem rastlinju. Da preprečimo večjo škodo, je dolžnost nas vseh pomagati uničevati tega škodljivca. Krajevni ljudski odbori

Dosedaj so v tem kraju opravili 200 navadnih in 20 strokovnih delovnih ur. Pripravljalnih del je izvršenih približno 75 procentov. Pri kopanju temeljev so izkopali 200 m³ zemlje in opravili 800 delovnih ur. Denarja imajo sto pet tisoč dinarjev, 4.000 komadov zidakov, 10.000 komadov strešne opeke, 30 m³ peska, 6³ kame-nja, 3.285 kg betonskega železa in nekaj lesa. Apno imajo zasigurano v **Železarni Jesenice**.

V **Mošnjah** so pri pripravljalnih delih opravili člani **OF 65**, mladina pa 5 delovnih ur. Materiala so prevozili 24 m³ in to člani **OF**. Temeljev so izkopali 40 m³ in pri tem opravili člani **OF 25**, mladina 69, žene 16 in sindikati tudi 16 delovnih ur. Okroglega lesa imajo 43 m³, rezanega 2 m³, kamenja 20 m³, peska 24 m³ in 45 m cevi, za katere so plačali 12.329 din.

Na **Bohinjski Beli** so 1. maja dovršili dvorano. Ker so pričeli že z podiranjem porušenega župnišča, bodo s tem pridobili precej materiala.

V **Zg. Gorjah** so pri renoviranju starega doma opravili pri stropni konstrukciji 128 strokovnih in 16 navadnih delovnih ur. Ometanih je bilo 101 m² zidu v 20 delovnih urah. Za nakup raznega materiala iz planske proizvodnje so porabili 13.000 din, tako da imajo še denarja 21.000 din.

Na ostalih gradiliščih kot v **Ratecah**, **Kranjski gori**, **Stari Fužini** pa je delo več ali manj v zastoji. V stari **Fužini** so sicer pripravili 35 m³ peska in posekali 100 m³ lesa, vendar pa še

Poljska apnenica

niso pričeli z izkopom temeljev, ker vprašanje zemljišča še ni rešeno. Z mrtve točke pa se ne morejo premakniti v **Podkorenu**, na **Dovjem**, v **Zasipu**, **Nomenju**, **Srednji vasi**, **Podnartu** in na **Srednji Dobravi**.

Z dosedanjimi uspehi pri gradnjah zadružnih domov v našem okraju nikakor ne moremo biti zadovoljni. Krajevne uprave in množične organizacije na terenu, prav tako pa tudi okrajna uprava naj poiščejo vzroke zastojev in naj z večjo resnostjo in marljivostjo pristopijo k gradnjam. Materiala za zadružne domove in tudi delovne sile je pri nas še dovolj na razpolago. Treba je samo dobre organizacije in odstraniti vzroke počasnosti, ki so največkrat v vrstah naših sovražnikov na eni strani, na drugi strani pa v nas samih, ki smo se s prvimi uspehi uspavali in nismo znali delovnega poleta ljudstva pravilno izkoristiti.

naj skupaj z množičnimi organizacijami, zlasti s šolsko mladino organizirajo obsežne akcije za uničevanje hrošča.

Kmetovalci so prevzeli obveznost, da bodo v zvezi z površino svoje zemlje prispevali k pobiranju in uničevanju majskega hrošča. Šolska mladina pa bo pod vodstvom učiteljstva v jutranjih urah vršila uničevalne akcije na svojem področju.

V nedeljo vsi na otvoritev zadružnega doma v Lancovem pri Radovljici

9. maj - dan zmage nad fašizmom

Po praznikih 27. aprila in 1. maja je delovno ljudstvo jeseniškega okraja največičastnejše in z največjim ponosom praznovalo tudi 9. maj — Dan zmage nad fašizmom. V vseh krajih, prav posebej pa še v centru okraja, na kovinarskih Jesenicah, je vladalo zelo svečano razpoloženje. Na predvečer Dneva zmage in na sam praznik so bile po vseh krajih svečane proslave, kjer je delovno ljudstvo dalo duška svojemu veselju, da že tri leta uživa svobodo, ki si jo je priborilo v krvavi in težki štiriletni borbi z zločinskimi okupatorji. Pred tremi leti, 9. maja 1945 so bile strgane in strte poslednje fašistične zastave v naši deželi. Na vsem osvobojenem ozemlju so z drogov zaplapolale zastave svobode, simboli naše veličastne zmage. Pa ne samo pri nas. Po vsem svobodoljubnem svetu, pa tudi nad brlogom in rojstnim krajem fašizma, nad poraženim Berlinom je zaplapolala mogočna zastava najmočnejše armade na svetu — Rdeče armade.

Delovno ljudstvo vseh svobodoljubnih narodov se je pred tremi leti globoko oddahnilo. Prepričano je bilo, da je fašizem končnoveljavno strt in pokopan za vse večne čase. Žal pa so bila mnoga ljudstva kmalu po osvoboditvi globoko razočarana. Po krivdi zapadnih, posebej ameriških imperialistov je fašizem znova začel dvigati svojo glavo. Finančni mogočniki ob podpori reakcionarnega Vatikana ponovno stršijo svet z novo svetovno vojno. Kot je bila pred drugo svetovno vojno Sovjetska zveza tista država, ki je opozarjala svet pred nevarnostjo fašizma, tako je tudi danes mogočna Sovjetska zveza na čelu vseh miroljubnih narodov, ki se odločno postavljajo po robu vsem vojnohujskaškim klikam.

Tudi svobodno ljudstvo nove Jugoslavije mirno in samozavestno opazuje besnenje zapadnih imperialistov. Naše ljudstvo se ni dalo zastrašiti niti leta 1941, ko je zločinski nemški in italijanski do zob oboroženi fašizem planil na Jugoslavijo. Takrat je naše goloroko ljudstvo na iniciativo Komunistične Partije in pod zastavo Osvobodilne fronte pričelo organizirano borbo in jo tudi zmagovito končalo. Danes imamo mogočno in slavno Jugoslovansko armado, ki je poleg Rdeče armade ena najzavednejših in najhrabrejših armad na svetu. Naše ljudstvo in njegova armada bosta znala odločno odbiti vsak napad na našo zemljo. Končno pa nismo sami. Imamo mogočne zaveznike v vseh deželah Vzhodne Evrope s Sovjetsko zvezo na čelu. Zaradi tega je vsak strah pred vojno popolnoma neupravičen in neutemeljen. To vedo tudi naši zunanji in notranji sovražniki. Razumljivo pa je, da naši sovražniki in vojni hujskači poskušajo vplivati na naše ljudstvo z vojno psihozo in pri tem računajo na ljudi slabih živcev. Z znanimi Hitlerjevimi in Göbbelsovimi manevri o „živčni vojni“ zastrašujejo svet v svojih deželah in v deželah ljudske demokracije. Toda našega ljudstva, preizkušenega v zadnji vojni, to ne bo oplašilo. Budno in samozavestno ter z vso odločnostjo stoji na straži in braniku miru. Da je temu tako, je dokazal prav letošnji 9. maj po vsej državi in tudi v našem okraju.

Proslave Dneva zmage so bile v jeseniškem okraju večinoma pod vodstvom Zveze NOV. Na Jesenicah je bila na predvečer praznika slavnostna premiera „Ruskega vprašanja“, znamenitega dela ruskega pisatelja Konstantina Simonova. Na Dan zmage je članstvo Zveze borcev NOV in ostalih množičnih organizacij odšlo na prostovoljno delo na Hrušico. Popoldne je bila na Jesenicah velika fizikalna prireditve, kjer je nastopilo pred Fizikalnim domom preko 1.000 fizikalnikov. Večtisočglava množica je navdušeno pozdravljala nastopajoče. Veseli obrazi mladih in starih so dokazovali največje veselje naše svobode. Na to naše ljudstvo smo lahko upravičeno ponosni. Pri gradnji novega in boljšega gospodarstva ter nove in lepše kulture je včeraj dokazalo, da je pripravljeno vsak trenutek braniti naše meje v slučaju napada. A ne samo na Jesenicah, tudi v vseh drugih krajih jeseniškega okraja je delovno ljudstvo največičastnejše proslavilo Dan zmage. Na Bledu, v Radovljici, ter vaseh v Bohinju ter spodnje in gornjesavske doline so prireditve izzvenele v en sam stavek. Nočemo vojne — hočemo mir!

Prostovoljna dela na Jesenicah je treba organizirati in začeti z delom

Poteka že tretje leto naše osvoboditve, pa še niso na Jesenicah izginili sledovi zločinskega okupatorja. Najvažnejša cestna žila skozi Jesenice, od Titovega doma mimo postaje, je še danes v zelo žalostnem stanju kljub lanskeletnim množičnim akcijam za pospravljanje ruševin.

Zaradi tega so se aktivisti Osvobodilne fronte na Jesenicah obvezali, da bodo pospravili in očistili še poslednje ostanke bombardiranja. Aktivisti so prevzeli obveznost napraviti najmanj po 30 prostovoljnih delovnih ur. Najzavednejši pa bodo obveznosti tudi prekoračili in je verjetno, da se bodo našli še mnogi, da olepšajo naše industrijsko mesto. Lanskeletna udarnica pri prostovoljnih delih, tov. Bohinc Francka in udarnica Železarne tov. Hafner Micka sta se obvezali napraviti vsaka po 150 ur. Ravno tako so se mnoge žene iz terena Javornik obvezale napraviti po 50 do 60 ur, nekatere

izmed njih pa celo po 100 ur prostovoljnega dela. Nameščenci baze na Jesenicah bodo delali po 10 ur mesečno. Dosedanje obveznosti vsega prebivalstva znašajo že preko 5000 ur, če pa bodo aktivisti pravilno tolmačili pomen prostovoljnega dela pri pospravljanju ruševin, se bo gornja številka brez težav močno prekoračila. Ko bomo v jeseni pregledovali in ocenjevali izvršeno delo, bomo najzavednejšim in najzaslužnejšim dali zaslužen priznanje.

Vedeti pa je treba, katera dela nas čakajo v tem letu. Predvsem je treba odstraniti ruševine bivše Stanovnikov in Pavlinove hiše. Tudi pločnik ob glavni cesti mimo postaje je močno razrit. Dalje bomo gradili vodovod in so čevi letos že zasigurane. V zvezi z gradnjo vodovoda se v našem okraju razširjajo govorice, da je bilo lanskeletno kopanje jarkov nepotrebno, češ da zajetje vode ne bo na prvotno nameravanem kraju. Te glasove pa razširjajo samo nasprotniki ljudstva, ker hočejo ustvarjati med nami nerazpoloženje, da se letos ne bi udeleževali prostovoljnih del. Trasa vodovoda bo šla namreč po jarku, ki ga je naše ljudstvo izkopalo že lani.

Razen zgoraj navedenih nujnih del se bo letos gradil na Jesenicah tudi **dijaški dom** in je naša dolžnost, da pri gradnji tega doma pomagamo s prostovoljnimi akcijami čim več močje.

Na Javorniku nujno potrebujejo **Dom Fronte**, ker tam nimajo niti prostorov za uradovanje niti za zborovanja. Če bodo aktivisti na Javorniku znali stvar pravilno organizirati, bodo lahko imeli v jeseni dom pod streho. Za primer naj jim služi vas Cven pri Ljutomeru in še nekaj drugih krajev, ki so v dveh mesecih zgradili svoj združni dom. Seveda Javorničani pri graditvi svojega doma ne bodo ostali osamljeni in jim bo pomagal ves revir.

Gornja dela so najvažnejša in najnujnejša, ki stojijo pred nami v letošnjem letu. Iz dosedanjih izkušenj pa vemo, da izvršitev teh del zavisí samo od pravilne organizacije. Mestni odbor OF skupaj s terenskimi naj takoj, v kolikor to še ni storil, napravi podroben načrt posameznih del, razdeli delovno silo in v jeseni bomo lahko s ponosom zrlí na izvršeno delo. Seveda morajo pri tem pomagati vsi in stvar ne sme sloneti samo na ramenih nekaterih zavednih ljudi. Brez dvoma je, da bo tudi ljudska oblast podprla prizadevanje naših množičnih organizacij.

Z uredniške mize:

Vsem naročnikom in dopisnikom „Jeseniškega kovinarja“

Današnja številka se je zaradi tehničnih težav nekoliko zakasnila, ker je naš list poslednjikrat izšel kot štirinajstdnevnik. S prihodnjo številko bo „Jeseniški kovinar“ začel izhajati kot tednik. Na ta način bo omogočena boljša in hitrejša povezava z dnevnimi problemi.

Z izdajanjem našega lista kot tednika se postavljajo tudi pred dopisnike nove naloge. Zaradi tega naprošamo vse dopisnike „Jeseniškega kovinarja“ da dostavljajo rokopise uredništvu najkasneje do petka.

Kljub našim ponovnim pozivom nekateri odbori množičnih organizacij in sindikalnih podružnic do danes še niso javili točnih naslovov posameznih naročnikov. Prosimo odgovorne za tisk, da to store najkasneje do 20. maja t.l. S tem bomo razbremenili kolporterje z raznašanjem po hišah, ker bomo naročnikom dostavljali list po pošti neposredno na dom.

V drugi polovici maja bo uredništvo „Jeseniškega kovinarja“ sklicalo **dopisniško konferenco** v prostorih Titovega doma. Opozarjamo vse množične organizacije, zlasti pa še vse dopisnike, da že danes pričnejo z zbiranjem problemov za izboljšanje dopisniške mreže ter za izboljšanje našega lista sploh. Na tej konferenci se bomo pogovorili tudi o napakah in pomanjkljivostih našega dela. Dan in uro konference bomo objavili s posebnimi vabili v prihodnji številki našega lista.

Uredništvo.

Konstituiranje Izvršilnega odbora OLO Jesenice

V naši sedmi številki od 12. aprila t. l. smo objavili imena novoizvoljenih odbornikov okrajnega ljudskega odbora na Jesenicah. Iz tega seznama je razvidno, da je socialni sestav izvoljenih odbornikov v zvezi s sestavom prebivalstva našega okraja zelo dobro izbran. V isti številki smo objavili tudi imena novoizvoljenih članov Izvršilnega odbora.

Tovariš Gregori Franc, kmet iz Podkorena, je poleg tajnika edini, ki je bil pri zadnjih volitvah v okrajni ljudski odbor ponovno izvoljen kot član Izvršilnega odbora. Lani je dalj časa vršil funkcijo predsednika, letos pa zavzema mesto podpredsednika OLO Jesenice

Na prvi seji so novoizvoljeni člani prevzeli svoje posle in sicer so se konstituirali takole:

1. Voljč Ignac, predsednik,
2. Gregori Franc, podpredsednik,
3. Vidic Ivan, tajnik,
4. Kuralt Karel, poverjenik planske komisije,
5. Kolar Matevž, poverjenik za komunalne zadeve,
6. Eržen Jakob, poverjenik trgovine in preskrbe,
7. Wagner Anton, poverjenik za finance,
8. Erjavšek Valentin, poverjenik za prosveto,
9. Prešern Rezka, poverjenik za soc. skrbstvo in zdravstvo,
10. Potočnik Janez, poverjenik za kmetijstvo,
11. Velikonja Viljem, poverjenik za gozdarstvo,
12. Kristan Franc, poverjenik za delo,
13. Kalan Jože, brez resorja — pom. tajnika

Navedeni člani Izvršnega ljudskega odbora so ljudje izvoljeni od ljudstva, vsled česar bodo z njegovo pomočjo vršili svoje posle v korist nas vseh.

★ KULTURA IN PROSVETA ★

V drugem tromesečju tekmovanja za dvig ljudskih knjižnic je okrajni ljudsko-prosvetni svet Jesenice prejel prehodno zastavico

Z aprilom t. l. je bilo zaključeno tekmovanje drugega tromesečja za dvig ljudskih knjižnic v Sloveniji. Po ugotovitvi Izvršnega odbora Ljudske prosvete Slovenije sta najboljši rezultate dosegla Okrajna ljudsko-prosvetna sveta na **Jesenicah** in v **Dolnji Lendavi**. **Predhodno zastavico prejme okrajni ljudsko-prosvetni svet Jesenice**. Razen tega si naš okraj z Dolnjo Lendavo deli nagrado 30.000 din kot podporo za ljudsko-prosvetno delo in 10.000 din kot podporo za ljudske knjižnice.

V času tekmovanja je bilo v našem okraju na novo ustanovljenih 5 knjižnic, tako da imajo sedaj pri nas vsi ljudsko-prosvetni sveti, ki jih je 35, svoje knjižnice.

Med najbolj branimi domačimi pisatelji je France Bevk. Njemu sledijo Miško Kranjec, Prežihov Voranc, Jurčič in Ingoič.

Med sovjetskimi avtorji je najbolj čitan Aleksej Tolstoj. Njegova trilogija Trnjeva pot roma iz rok v roke in ne leži nikdar neizkoriščena.

Med tujimi avtorji je najbolj čitan Jack London, Irwin Stone in Sinclair Lewis.

V 35 knjižnicah v okraju je 16.594 knjig, od katerih je bilo v drugem tromesečju izposojenih 11.652 knjig 4.883 bralcem.

Tekmovanje dokazuje, da je ljubezen do knjig

med prebivalstvom našega okraja zelo velika. Če obiščemo samo jeseniško sindikalno knjižnico, ki je odprta vsak dan, vidimo, da je redkokdaj brez čitalcev. V popoldanskih, zlasti pa v večernih urah čaka po navadi cela vrsta ljudi, da pridejo na vrsto.

Uspehi tekmovanja naših knjižnic se vrstijo takole:

1. Sindikalna knjižnica Jesenice,
2. Ljudska knjižnica Breznica Zirovnica,
3. Sindikalna knjižnica Javornik,
4. Sindikalna knjižnica Lesce,
5. Sindikalna knjižnica Kropa.

Tem sledijo Kranjska gora, Dovje-Mojstrana, Podkoren, Boh. Srednja vas, Radovljica, Bled itd.

Knjižnica na Bledu bi prav lahko dosegla mnogo boljše mesto. To pa se ni zgodilo vsled tega, ker ta knjižnica v drugem tromesečju ni nabavila niti ene nove knjige, kljub temu, da bi jo lahko že iz dohodkov, ki jih prinašajo čitatelji. Slična napaka je tudi pri nekaterih drugih knjižnicah, n. pr. v Sr. vasi, kjer hranijo denar v blagajni, namesto da bi nabavljali nove knjige.

Stopili smo v tretje tromesečje tekmovanja. Knjižnice, ki so se dosedaj slabo odrezale, naj pomanjkljivosti in napake čimprej odpravijo.

prekoračili okvir veseloigre, ker so bili podani preveč burkasto. Motila je tudi scenerija z zamazanimi kulisami, ki poleg tega niso vse enake velikosti. Potrebno bi bilo napraviti nove kulise, ker bi s tem gledališki oder mnogo pridobil.

„Sumljiva oseba“ je bila druga premiera v letošnji sezoni v Boh. Bistrici. Pred to so igrali dramo sovjetskega pisatelja Leonida Leonova „Vdor“, kjer so razen treh nastopali sami mladi igralci. Pri „Sumljivi osebi“ pa so spet prijeli za delo starejši, o katerih so mislili, da so se že odpovedali prosvetnemu izživljanju. Njihov nastop je zelo razveseljeval in naj skupaj z mladimi še nadalje vzgajajo gledalce.

Letos smo pričakovali od Bohinjcev več gledaliških predstav, saj imajo precej talentiranih in sposobnih ljudi. Tudi ljudstvo zelo rado poseča gledališke predstave. Če pomislimo, da so v Bistrici igrali že „Hlapce“, „Stilmondskega župana“, „Svet brez sovraštva“, „Zeleno vrvice“ itd., potem se ne moremo načuditi, da so letos glede števila vprizoritev močno zaostali za prejšnjimi leti. Naloga prosvetnega sveta je, da kljub težavam, s katerimi se mora boriti, posveti odru in igralcem več pažnje, zlasti je treba misliti na obnovo odra, kulis in razsvetljave.

Prepričani smo, da s „Sumljivo osebo“ gledališka sezona v Boh. Bistrici še ni zaključena. Omenili smo že željo ljudstva po dobrih igrah, na drugi strani pa je tudi dovolj igralskega kadra, saj so tov. Siler, šef postaje, Vojvoda Cvetka in ostali igralci v vlogah Zike, Zorža in drugih svoje vloge zelo zadovoljivo, v nekaterih prizorih pa naravnost odlično podali.

Metalurška industrijsko šola vas kliče

Z razvojem in povečanjem obratov jeseniških železarn narašča tudi potreba po strokovnih kadrih. Kmalu bo pričela obratovati industrijska šola, ki bo ponos železarne.

Letos bo sprejetih v učenje preko 100 vajencev več kot druga leta. Zaradi tega se pozivajo mladinci in mladinke, ki imajo veselje do tehničnega poklica in želijo postati strokovnjaki, da vložijo prošnjo za sprejem.

Sprejemali se bodo učenci, ki so dopolnili najmanj 15 let starosti in dovršili vsaj 2 razreda srednje šole odnosno 6 razredov osnovne šole. Najboljši učenci jeseniške industrijske šole bodo imeli možnost vstopa v drugi letnik Tehnične srednje šole v Ljubljani, oz. na Tehnikum za metalurgijo. V tem slučaju bodo seveda morali napraviti predvideni dopolnili izpit.

Mladina jeseniškega okraja! V borbo za znanost in za boljše pogoje življenja!

Radio-tehnika si utira pot med ljudstvo

Radiotehnika je zavzela v novi Jugoslaviji, pa tudi pri nas na Jesenicah zelo velik razmah. Ljubitelji radiotehnike v industrijskem revirju so se združili v grupi in začeli z delom. Nekateri so sicer pri prvih težkočah delo opustili. Te težkoče so bile zaradi pomanjkanja prostora, odnosno delavnice. Krivdo za to nosijo oni, ki niso imeli razumevanja za te vrste poklica. Po skoraj enoletni borbi pa so le uspeli in končno dobili prostor v Titovem domu na Jesenicah. Pripravili so delovne mize in stole in si nabavili potreben material. Začeli bodo ponovno s tečaji, ker hočejo vzgojiti nov kader radio-amaterjev, ki bodo v stalni zvezi z amaterji vseh naprednih narodov.

Vabimo vse ljubitelje radioamaterstva, da se tečaja udeležijo in da tudi v tem oziru dvignemo kulturno raven v naši državi.

Za boljše poslovanje Okrajne zadrugne zveze in Kmetoz v našem okraju

Ko je bila septembra lanskega leta ustanovljena Okrajna poslovna zveza na Jesenicah, so bili postavljeni pred njo mnogi problemi. Tako ni bilo ob ustanovitvi na razpolago niti prostorov, niti inventarja. Vse to si je nabavila v sporazumu z jeseniško Naprozo, ki ji je odstopila najnujnejše prostore in inventar v najem. Težave so bile tudi s kadrom, ki ji ga še danes, s povečanjem delovnih nalog, občutno primanjkuje. Kljub vsem težavam pa je Okrajna poslovna zveza vložila precej truda za pravilno poslovanje in za čim boljše oskrbovanje zadrug odnosno prebivalstva.

Z novo ureditvijo zadrugništva je bilo nujno izvesti decentralizacijo velikih zadrug. Ustanovile so se samostojne manjše Kmetoze, ki postopoma postajajo gospodarska in kulturna središča vasi. V zvezi z ustanavljanjem Kmetoz so bili na terenu sestanki s predstavniki zadrug in političnih organizacij, izvedli so se ustanovni občni zbori itd. Zveza je po svojih močeh pomagala Kmetozam pri iskanju potrebnega kadra. Če prizadevanje nekaterih zavednih ljudi ni rodilo popolnegau speha, je temu kriva politična mlačnost in nezainteresiranost gotovega dela prebivalstva nekaterih krajevnih ljudskih odborov. Naj navedemo samo **Koprivnik-Gorjuše**, kjer zadruga radi nezanimanja prebivalstva sploh ni bila ustanovljena. Krivdo za to nosijo tamkajšnje množične organizacije. Sličen slučaj je bil v **Gozdu**, kjer je zadruga sicer obstojala, morala pa se je združiti s Kranjsko goro, ker odbor ni bil dovolj delaven in ni kazal nobenega smisla za razvoj zadrug.

Za boljše poslovanje okrajne Poslovne zveze in s tem v zvezi tudi podeželskih Kmetoz je zlasti potrebno dvigati nove strokovne kadre. Nadalje je pri Zvezi ustanoviti vse odseke, ki pridejo v našem okraju v poštev. Dosedaj so se ustanovili kmetijski, semenogojski, lesni in živinorejski. Treba pa bo organizirati še ostale odseke, že ustanovljenim pa nuditi vso pomoč, zlasti kmetijskemu in živinorejskemu. Treba bo gledati tudi na to, da bo okrajna poslovna zveza nastanjena v primernejših prostorih, ker sedanjí nikakor ne odgovarjajo svojemu namenu, pa naj bodo to pisarniški ali skladiščni. V tako tesnih skladiščih se distribucija blaga ne more vršiti zadovoljivo. Za boljše razdeljevanje blaga so potrebna tudi prevozna sredstva. Vemo, da trenutno pri nas še ni na razpolago dovolj kamionov, vendar naj Okrajna poslovna zveza stremi za tem, da vsaj to, kar ima, najracionalnejše izkorišča. Okrajna poslovna zveza tudi ne sme pozabiti zelo važne kontrole in evidence nad Kmetozami — članicami Zveze.

Za uspešno reševanje gornjih nalog je potrebno sodelovanje vseh članic Zveze, ki naj Zvezo stalno opozarjajo na napake in pomanjkljivosti.

Trumannova doktrina in Marchallov načrt sta novi obliki zaslužnjevanja držav in narodov

Gostovanja na jeseniškem sindikalnem odru

Jeseničani se radi pobahamo, da smo ljubitelji umetnosti. Sicer je to do gotove meje res, saj so posamezne prireditve običajno zelo dobro obiskane. To še prav posebej velja za gledališke predstave. Pa tudi druge prireditve kot pevski in godbeni koncerti ter akademije privabijo zadovoljivo število poslušalcev.

V zadnjem času pa je bilo v jeseniškem kulturnem življenju opaziti nekaj, kar nam ne dela posebne časti. Če pri prireditvah, ki jih priredimo sami, napolnimo dvorano, pa smo zelo nekulturni glede gostovanj. V aprilu je gostoval v Titovem domu pevski zbor „Cankar“ iz Ljubljane, ki je med najboljšimi delavskimi pevskimi zbori. Pevci-delavci iz Ljubljane pa so se nad nami po vsej pravici zelo razočarali. Koncertu je prisostvovalo nekaj čez 20 ljudi. Ne moremo mimo tega kulturnega škandala, da ne bi javno povedali: pošteno nas je lahko sram! Kje leži vzrok te nekulturnosti? Večina se izgovarja, da o koncertu ni bila obveščena. To drži. Če hočemo v bodoče oprati ta svoj madež, morajo odgovorni prosvetni aktivisti propagandi posvetiti več pažnje in ljudje bodo rade volje prišli ter napolnili dvorano. Dvomimo pa, da o koncertu niso bili obveščeni vsaj jeseniški pevci in godbeniki, katerih bi bila najprej dolžnost, da spoznajo sopevce iz drugih krajev. Ti bi s takim obiskom imeli tudi največ koristi.

Pred dnevi je gostoval na našem odru tudi delavski pevski zbor „Joža Gmajnič“ iz Zagreba. Koncert je bil napovedan za sedmo uro, vendar pa se je šele do osme ure nakapljalo okrog 150 ljudi. Tudi ta netočnost ni najlepše naše spričevalo. Nastopajočim pevcem in njihovi folklorni skupini pa so bili gledalci zelo hvaležni in so jih pristrčno pozdravljali.

Ker je bilo pri nas že več slučajev, da smo se napram gostom pokazali v zelo slabi luči, je dolžnost odgovornih prirediteljev in vseh Jeseničanov, da gostovanjem posvetimo več pozornosti in spoštovanja.

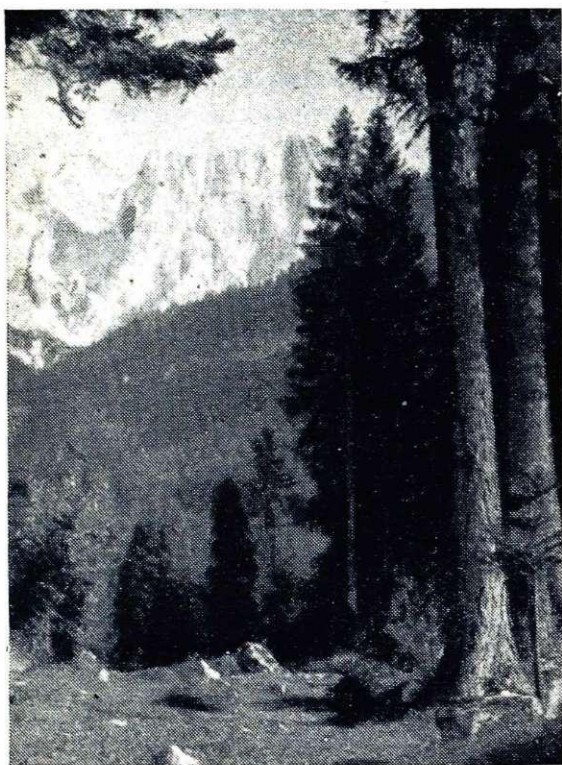
Gledališko življenje v Boh. Bistrici

Dramska družina v Bohinjski Bistrici je v nedeljo, 18. aprila t. l. vprizorila Nušičevo veseloigro „Sumljiva oseba“. Dvorana je bila nabito polna gledalcev. V splošnem so igralci svoje vloge dobro rešili, le posamezni prizori so

**Pozdrav vsem naprednim silam,
ki dvigajo svoj glas
proti netilecem vojne**

Jesenice kot turistično-prometno središče okraja

Jesenice niso samo kulturno, politično in gospodarsko središče okraja, ampak tudi turistično-prometno središče. Tu je križišče železnic za Ljubljano, Gorico in dalje v Trst, za Rateče-Planico in proti Trbižu v Kanalsko dolino ter za progo na Koroško skozi Karavanški predor. Ta zadnja takozvana tursko-karavanška-bohinjska železnica je izredne važnosti ne samo za notranji, ampak tudi za mednarodni promet. Ta proga spada med najbolj romantične in slikovite, saj ima nešteto krajših in daljših predorov ter galerij, ki oživljajo monotonost vožnje. Tudi rateška proga ne zaostaja po svoji romantiki in razgledi za bohinjsko. Iz vlaka imaš čaroben razgled na Triglavsko skupino, Martuljk, Jalovec, Rateške Ponce in na mogočni Mangart. Zelo slikovita je tudi vožnja iz Jesenic proti Ljubljani, zlasti v gornjem delu.

Gorski motiv Martuljkove skupine, bogatnga vrta visokogorske cvetane

Pa ne samo to. Jesenice so tudi središčna točka za premnoge pešizlete. Tu je izhodišče za alpsko vas Sv. Križ nad Jesenicami in smučarsko postojanko Črni vrh. Cesta, ki je poleti primerna tudi za avtopromet, je zgrajena v lepih, enakomernih serpentinah in te pripelje tik do podnožja Karavank. Pozimi je ta cesta idealno sankališče.

Planina Sv. Križ leži 1000 m nad morjem in je idilična gorska vasica, letovišče in okrevališče. Od tu je lahek dostop na znamenito Golico in Rožčico. V maju je vsa planina od Prihodov do vrha Golice polna snežnobelih narcis ali ključavnic, kot jim pravijo domačini. Zal te krasilke planinskih travnikov postajajo iz leta v leto večji plen nekulturnih in neturističnih grabežev.

Za obiskovalce teh krajev obnavlja Uprava mestnih podjetij turistični hotel „Golica“, ki je lani pogorel. Vendar pa so že sedaj na razpolaga razna okrepčila. Na Črnem vrhu je zelo dobro oskrbovana planinska koča. Tu so podjetni jeseniški smučarji zgradili moderno smučarsko vzpenjačo, ki je prva te vrste v državi.

Ni namen tega članka, da bi naštevati vse izletne točke, ki jih naš delovni človek v enem dnevu brez posebnega napora peš obišče. Povdariti pa moramo, da še mnogi Jeseničani in okoličani premalo poznajo mogočno Možakljo in jo nekako prezirajo. Dohod do nje je sicer res, zlasti proti vrhu, nekoliko strm, vendar pa se ti izplača ves trud in znoj, ko dospeš na greben. Na vrhu te pozdravijo košati bukov gozdovi, ki se položno spuščajo proti jugu. Možen pa je dostop na Možakljo tudi z modernimi vozili preko naselja Poljane in takoj ob vodi na desno za hrbtom Možaklje. Cesta te pripelje po nekaj kilometrih na krasne livade, ki so v poletnih mesecih polne najrazličnejšega cvetja.

V neposredni bližini Jesenic je tudi svetovno znani Vintgar, Bled in Gorje. Krasen je izpre-

Titova štafeta z vrha Triglava — praznik gorenjskega delavstva in fizikulturikov

Vsako leto se v mesecu maju naše delovno ljudstvo in fizikulturiki spominjajo najboljšega sinu naših narodov, ljubljene maršala Tita. On je bil iniciator in organizator naše borbe proti okupatorju, kakor tudi naše borbe za obnovo in izgradnjo porušene domovine. V liku maršala Tita gleda naše delovno ljudstvo tisto ustvarjalno silo in moč, ki dviga naš delovni polet. Mladina nove Jugoslavije sledi vzvišenemu vzoru maršala Tita. Vsako leto, na njegov rojstni dan, mu po fizikulturnih štafetah prinaša vdanostne pozdrave in mu izraža svojo predanost in ljubezen. Te štafete stečejo iz najoddaljenejših gorskih selišč, tovarn in številnih gradilišč. Ta praznik mladine pada v najlepše dni pomladi, ko je vse v cvetju in zelenju in se narava budi k novi rasti in življenju.

Iz fizikulturnih kadrov in delavstva velike jeseniške železarnice je izšla misel, da bomo letos Slovenci ponesli pozdrave in častitke maršalu Titu z vrha Triglava — simbola Osvobodilne fronte našega naroda. Pri tem bodo sodelovali naši najboljši alpinisti in požrtvovalni gorski reševalci kot Joža Čop, Župančič Uroš, More, Medja, Krušič in drugi. Ti bodo ponesli štafetno palico — edinstveno mojstrovino našega železarja-udarnika Kramžar Dolfeta — z vrha Triglava do najvišje planinske postojanke na Kredarici. Tu jo bodo izročili našim najboljšim alpinskim smučarjem in državnim prvakom Katnik Vidi, Mulej Tinčku in Magušarju. Ti bodo štafetno palico v smuku prepekljali po triglavskih vesinah in jo izročili mladinskim smučarskim prvakom Četini Jankotu iz Celja, Kunčič Jožetu iz Jesenic in Budinek Vojtehu iz Kranjske gore. Pri poslednjih zaplatah snega bodo štafetno palico prevzeli naši gorniki, ki jo bodo v Spodnji Krmi predali lovcem, drvarjem in gozdarjem, ki jih bo vodil gozdar Ogris Kristl. Na ta način bodo pri prenosu palice iz Triglava v dolino v lepi povezavi sodelovali vsi, ki žive in se udeležujejo v gorah. Na prvih ozarrah bo palico prevzel tamošnji kmet, ki jo bo v Radovni predal zastopnikom naše slavne armade, da jo ponesejo v Mojstrano, kjer bo stik s štafeto iz Rateč.

Štafeta bo tekla dalje skozi Hrušico proti Jesenicam, kjer jo bodo sprejeli jeseniški kovinarji, plavžarji, martinariji in valjavci. Nato bo pot štafete šla skozi našo železarno po vseh obratih in dalje skozi valjarno na Javorniku. Od tu bo štafeta pohitela mimo Blejske Dobrave k gradilišču električne centrale v Mostah, kjer jo bo tamkajšnji delovni kolektiv slavnostno sprejel. Mladinci-udarniki tega gradilišča bodo štafetno palico s posvetilom ponesli k spomeniku devetindvajsetih talcev, ustreljenih po zločinskem okupatorju med vojno v Mostah.

hod tudi od Dobrave preko tkzv. Katarince in dalje v Zasip.

Zaradi vedno bolj naraščajočega tujkega prometa na eni in razvijanja težke industrije na drugi strani, je nujna potreba po novem reprezentativnem hotelu na Jesenicah. Velika in nujna je potreba tudi po zimskem in letnem kopališču ter novem športnem igrišču. Predvsem pa je v interesu tujkega prometa na Jesenicah potrebno obnoviti porušeno kolodvorsko poslopje, kjer naj bi bila moderna restavracija za potnike.

Ta članek — kot smo že rekli, ne zajema vseh izletnih točk, hoteli smo označiti le nekatere, ker mnogi naši delovni ljudje v prostem času zdihujejo, da jim je dolgčas, češ, da se „nimajo kam dati“. Okolica Jesenic je tako lepa in privlačna, da zasluži vso pozornost našega ljudstva. Spoznavajmo lepoto naše zemlje!

Živel organizator vseh naših zmag, naš voditelj in učitelj tovariš Tito!

Živela Jugoslovanska armada, čuvar svobode in neodvisnosti Jugoslavije!

FIZKULTURA

Na tem svetem kraju bo fizikulturna mladina ponovno izrekla ljubljenu maršalu zaobljubo, da bo z vsemi mladostnimi silami služila ciljem, za katere so umirali in krvaveli najboljši sinovi našega naroda.

Za izvedbo štafete vlada v našem okraju izredno zanimanje. Ta dan bo naše ljudstvo ponovno dokazalo veliko povezanost med vsemi sloji prebivalstva in manifestiralo vso svojo ljubezen do našega voditelja maršala Tita, organizatorja in zmagovalca naših vojaških, političnih in gospodarskih borb.

-J-ron

Obletnico ustanovitve OF so smučarji proslavili s tradicionalnim Triglavskim smukom

Kljub vihnemu vremenu so se 26. aprila t. l. mnogi gorenjski smučarji-alpinisti povzpeli na Triglav. Naslednjega dne pa je nastopilo krasno spomladansko vreme in so se vsi nastopajoči zbrali pri Staničevi koči. Proga je bila izpeljana z vrha Rži, mimo Rjavine in Apnenice do lovske kočice v Zgornji Krmi. Startali so tekmovalci, tekmovalke in mladinci. Proga prvih je bila dolga 3.500 m, članic in mladincev pa 3.000 m. V prvi grupi je zmagal Mulej Tinček (Prešern) s časom 3:03, izmed članic je bila prva Katnik Vida (Gregorčič) s časom 4:59.4, med mladinci pa je odnesel zmago Budinek Vojteh iz Kranjske gore s časom 3:20. Navedeni zmagovalci v letošnjem Triglavskem smuku so prejeli lepa spominska darila.

Fizikultura v spomladanski sezoni na Jesenicah

Nekatere panoge fizikulturnega življenja postajajo na Jesenicah resnično last delovnih ljudi, predvsem vajeniške in srednješolske mladine. To velja prav posebej za namizno-teniško teniško sekcijo SFD „J. Gregorčiča“, ki se je pozimi smotrno vežbal za velika pomladanska srečanja. Trenutno je ta sekcija vodilna v slovenski ligi. Namizno teniško moštvo iz Jesenic je vsa dosedanja srečanja odigralo v svojo korist, tako proti močni in borbeni družini FD „Udarnika“ iz Kranja, kjer so Jeseničani zmagali z 5:2. Z istim rezultatom so zmagali proti moštvi v St. Vidu. Trd oreh pa so jim bili rutinirani igrači „Enotnosti“ iz Ljubljane, katere so Jeseničani po borbeni in požrtvovalni igri odpravili z pičlo zmago 5:4. Ti rezultati so Jeseničanom pripomogli, da bodo nastopili na državnem prvenstvu od 7. do 9. maja t. l. v Sarajevu. Prepričani smo, da nas bodo poleg Celjanov na tem državnem prvenstvu častno zastopali.

Poleg namizno teniških igravcev raste v železarskih Jesenicah tudi mlad in požrtvovalen kader nogometašev, ki utegne naš nogomet po dolgih letih šepanja in nešportnega delovanja spraviti na ono višino, ki jo od nas zahteva pravilna fizikultura. Naši mladi nogometaši so v zadnjem času v slovenski ligi dosegli razveseljive rezultate. Uspelo jim je osvojiti ponosni in častni naslov mladinskih nogometnih prvakov Gorenjske. Zadnjo nedeljo v aprilu so prepričevalno in požrtvovalno igrali proti borbeni enajstorici „Partizana“ iz Ljubljane. Pripravljajo se za nastop proti močni enajstorici „Enotnosti“ v Ljubljani.

Če sta namiznoteniški šport in nogomet na Jesenicah v najlepšem razvoju, pa tega ne smemo trditi glede ostalih sekcij SFD J. Gregorčiča. To prav posebej velja za splošno telesno vadbo, ki je na Jesenicah na sramotno nizki stopnji in bo treba poiskati vzroke takega stanja. Prav vsi od odbora društva, sposobnih vaditeljev do poslednjega fizikulturnika in delovnega človeka na Jesenicah smo dolžni, da storimo vse, da to najvažnejšo in osnovno panogo fizikulture ozdravimo. Nikakor ne smemo dopustiti, da bodo naše telovadnice zijale prazne. S smotrnim in načrtnim delom bomo lahko aktivizirali predvsem našo vajeniško in srednješolsko mladino, da bo skupaj z delovnim ljudstvom Jesenic korakala velikim ciljem nasproti.

Uspehi in zmage delovnega ljudstva jeseniškega okraja

Železarna Jesenice

Delovni kolektiv jeseniške železarne je v mesecu aprilu presešel proizvodni plan za nekaj odstotkov. To je lep delovni uspeh, ker je bila predpisana načrtna storitev najtežja, od kar obstoja železarna.

Plan so dosegli sledeči obrati: Plavž, jeklarna, Javornik I, Javornik II, žična valjarna, varilna žica, hladna valjarna in žebeljarna. Pod planom pa so ostali obrati: livarne, žičarne, jeklovlek in opekarna.

V medobratnem tekmovanju si je za april 1948 priboril **prvo mesto plavž**.

V mesecu aprilu je bilo proglašanih 134, na dan prvega maja pa 27 udarnikov. Med njimi je več novatorjev, racionalizatorjev in večkratnih udarnikov.

Velik uspeh delovnega kolektiva jeseniške železarne je v zgraditvi ogromnega portalnega žerjava na obsežnem razkladalnem prostoru v Hrenovici na Jesenicah. Ogrodje tega žerjava je napravila tovarna splošnih metalnih konstrukcij in vijakov v Mariboru, elektromotorje je dobavila tvornica Sever v Zagrebu, vse strojne dele in montažo pa je izvršila domača mehanična delavnica.

V kratkem bodo začeli na Javorniku obratovati štirje veliki žerjavi, ki so jih napravili domači strokovnjaki v kotlarni in mehanični delavnici na Jesenicah. Prej smo take dvigalne naprave morali uvažati iz tujine, danes pa jih izdelujemo sami iz lastne rude, železa in jekla.

Tudi gradnja poslopja za metalurško industrijsko šolo ter internat za gojence prav lepo napreduje. S preurejanjem in obnavljanjem dobiva tudi ostali okoliš železarne solidno in strjeno obliko.

Podelitev zlatih, srebrnih in bronastih znakov najboljšim prostovoljnim delavcem

Na Dan zmage — 9. maja 1948 je Zveza borcev in ostale množične organizacije na Jesenicah zelo dobro organizirala prostovoljno delo. Kmalu po šesti uri zjutraj se je vila skozi mesto močna reka delovnega ljudstva z godbo in zastavami na čelu. Nekaj delavcev je ostalo pri urejevanju cestišč, ostali pa so s pesmijo odkorakali na Hrušico, kjer so sejali in napravljali pesek za jeseniški rezervoar ter za dijaški dom na Jesenicah, ki se bo začel graditi še letos. Kljub dežju so delavci in delavke — udar-

niki — vztrajali pri delu in izvršili ta dan preko **2000 delovnih ur**.

Po končanem prostovoljnem delu se je množica zbrala v kulturno-prosvetnem domu na Hrušici, kjer je bilo razvitje prehodne delovne zastave najboljšemu delovnemu terenu na Jesenicah. **Osvojil si je to krasno zastavo teren Podmožaklja**. Lani si je to zastavo priborila brigada Matija Verdnika, letos pa bo po razvitju mesečno prehajala v roke brigadi, ki bo največ doprinesla k obnovi našega mesta. Končno bo prešla v trajno last tistega terena, ki si bo zastavo največkrat priboril.

Prav tako se je podelila tedenska prehodna zastavica **centru 9**, ki je imel najboljše organizirano in disciplinirano delovno četo ter tudi dosegel največje delovne uspehe.

V vrstah prostovoljnega delovnega kolektiva pa ne smemo pozabiti posameznikov, ki vidno izstopajo s svojo požrtvovalnostjo. Tem je bilo podeljenih **5 zlatih, 18 srebrnih in 81 bronastih značk**. Zlate značke so sprejeli: **Bohinc Francka** za 371 delovnih ur, **Butinar Lucija** za 219 del. ur, **Čelesnik Lojzka** za 183, **Kiršner por. Lasnik Lojzka** za 213 in **Bespalec Uršula** za 150 delovnih ur. Prvonavedene štiri najpožrtvovalnejše tovarišice so iz terena Podmožaklja, slednja pa iz terena Sava. Nadalje je bilo podeljenih posameznikom iz terena Podmožaklja še 6 srebrnih in 31 bronastih značk, iz terena Sava 4 srebrne in 27 bronastih, iz terena Plavž pa 8 srebrnih in 18 bronastih značk.

Tudi Zveza borcev je podelila svojim članom 10 značk borcem in aktivistom, ki so že v prvih letih okupacije najpožrtvovalnejše postavili v obrambo domovine.

Po končani proslavi je preko 300 prostovoljcev odkorakalo na Belo polje in počastilo spomin 42 talcev, ki so dali svoja življenja za srečo našega naroda. Pred spomenikom žrtev zločinskega okupatorja so se delavci — udarniki na gospodarski fronti zaobljubili, da bodo nadaljevali delo, za katerega so se oni žrtvovali.

Veličasten fizikturni nastop na Jesenicah

Popoldne — Dan zmage, 9. maja — so fizikturniki SFD Joža Gregorčiča, FA gimnazije in FA Metalurga iz Jesenic priredili nadvse uspešni fizikturni dan pod geslom: „Vsi v fizikturno, iz fizikture k delu, od dela k udarništvu!“ Kljub neprijaznemu vremenu je nastopilo preko 1400 fizikturnikov in fizikturnic. Ta vzoren nastop daje najlepše upanje za

pozitiven razvoj fizikture na Jesenicah. Gledalcev je bilo okrog 3000, ki so z največjim zadovoljstvom sledili izvajanjem.

Nastopilo je preko 400 mlajših in 400 starejših pionirjev, 400 mladincev ter člani in članice.

Po odigranju državne himne je v imenu delovnega kolektiva jeseniške železarne spregovoril tov. ing. Torkar Janko, ki je navzočo mladino in vse ostale pozval k jačanju fizične moči s sistematičnim delom. S tem bomo tudi jačali in krepili obrambno moč države.

Uspehi in delo v hidrocentrali v Mostah

V letu 1947 je bil plan presežen, letos pa je bil dosedaj presežen za 2%. Lani je bilo proglašanih 59 udarnikov in 77 nagrajenih delavcev, ki so prejeli skupno nad 176.000 din nagrade. Razen tega so napravili še nad 8.000 udarniških ur.

V prvomajskem tekmovanju je sind. podr. za kulturno prosv. delo dobila od Zveze delavcev in nameščencev kot priznanje diplomo in oljnato sliko maršala Tita.

DOPISI

PROSLAVA 1. MAJA V BOH. BISTRICI

Kot v mnogih krajih jeseniškega okraja so tudi v Boh. Bistrici na dan 1. maja — praznika delovnega ljudstva — množične organizacije skupaj s sindikati lesnih podjetij priredili slavnostno parado in akademijo. Parade se je udeležilo zelo mnogo ljudi, pa tudi na slavnosti v Ljubljano jih je odšlo precej. Bohinjska Bistrica je imela ta dan zelo slavnostno lice. Raz hiš so plapolale zastave, okna so bila okrašena z zelenjem in slikami maršala Tita, generalisima Stalina in drugih voditeljev delovnega ljudstva. Delavci lesnih podjetij so v sprevedu nosili svoje izdelke ter zastave. Na čelu so nosili transparent z napisom: „Vse sile za izvedbo Titove petletke!“ Tudi akademija je zelo lepo izpadla. Nastopili so z recitacijami in pevskimi točkami, ki jih je izvajal domači pevski zbor.

Uredništvo in uprava: Jesenice, Titov dom. — Izhaja dvakrat mesečno. — Odgovorni urednik: Gasar Verko, Jesenice.

Tisk Gorenjske tiskarne v Kranju. 1396 48

Vrnili so se

V nedeljo, 2. maja 148 se je vrnilo okrog 240 naših izseljencev iz Nemčije, izmed katerih so nekateri že pred 40 leti in več morali zapustiti našo domovino in iskati zaslužka ter kruha v tujini.

Na jeseniškem kolodvoru so jih sprejeli in pozdravili zastopniki naše ljudske oblasti. Zastopnik ministrstva za delo LRS jim je izrekel pristrčno dobrodošlico z željo, da se izseljenci čimprej vključijo v množične organizacije in pristopijo k izvedbi prve Titove petletke. V imenu okrajnega ljudskega odbora Jesenice jih je pozdravil tov. Kolar Matevž. Vodja izseljencev se je zahvalil za pozdrav in v imenu vseh izjavil pripravljenost in voljo do dela pri izgradnji naše socialistične države.

Izseljenci niso mogli skrivati velikega veselja ob vstopu na domača tla. Zapela je harmonika. Šestdesetletna ženica je po gorenjsko zavriskala, si poiskala par in veselo zaplesala na peronu. Srečni izseljenci so vzklikali svoji domovini Jugoslaviji, maršalu Titu, ljudski oblasti in petletnemu planu.

Pomešal sem se mednje in jih spraševal o njihovem dosedanjem življenju.

Koliko ste stari, očka?

Imam že 75 let. V Nemčiji sem živel 51 let, kjer sem delal v rudniku. Sem vdovec brez otrok, ker mi je žena in hčerka umrla v tujini. Njihov grob je v Nemčiji. Na stara leta sem ostal sam, pa sem zahrepenel po domovini, kjer imam svoj dom. V Nemčiji zame ni več življenja. Tam ni mogoče več živeti....

Obrnem se do drugega izseljenca: Zdravo, tovariš! Koliko časa ste bili na potovanju?

V sredo zjutraj smo se odpeljali z vlakom. Skozi angloamerikansko cono smo se vozili zelo počasi. Lahko bi preje prišli na domača tla, pa so nas na mnogih postajah zadrževali po cele noči. Nekoliko boljše je bilo skozi Avstrijo.

Kako je kaj v Nemčiji?

Iskreno vam povem: Slabo! Kdor dela v rudniku, se še nekako prebije. Zaslužek znaša pri najtežjih delih 12 do 14 mark. Masti ali olja sploh ni mogoče dobiti. Na mesec smo dobivali po pol kg masla ali margarine. Še nikdar v življenju nismo imeli tako slabih praznikov kot letos. Imeli nismo niti grama maščobe. Kruh je črn in tako grenak, da se pri rezanju kar vleče za nožem. Moke, mislim, da je malo v njem.

Pri nas imamo pa takle kruh, koruzen, ko ste ga dobili malo preje kot prvo pomoč.

O, saj je zelo dober, saj se ga prav lahko je. Tam, kjer sem delal v rudniku, sem dnevno dobil pol kg najslabšega kruha. Nisem vedel, kaj naj z njim počnem. Ali naj ga pojem sam, ali naj ga nesem domov, kjer me je čakalo pet lačnih otročičev. Za vso zimo smo dobili samo 25 kg krompirja in nič drugega. Ne fižola, ne ješprenja ali kakih drugih živil.

V rudniku smo dobivali mesečno po 2 litra žganja. Na ta način so nas zastrupljali. Včasih pa smo to žganje tudi zamenjavali za koristnejše stvari. Nakaznice za obleke nisem mogel uporabiti. Zamenjal sem jih za posodo, ki sem jo na kmetih prodal za prepotrebni živež. Masti

nismo mogli dobiti. Če pa je kdo hotel kupiti mast na črni borzi, je moral zanjo plačati ves tedenski zaslužek.

Ali se v Nemčiji kaj obnavlja in gradi?

Večinoma je še danes vse tako porušeno in razbito, kot je bilo ob času bombardiranja. Nobena stvar se ne obnavlja, razen nekaj važnejših objektov, ki prinašajo vir dohodkov za izvoz. Če se v rudniku pokvari kak stroj, ga nihče ne popravi. Angleži in Amerikanci zelo izkoriščajo nemška prirodna in druga bogastva in jih izvažajo v svoje dežele. Tudi v Nemčiji so ljudje prepričani, da je Marshallov plan samo krinka, pod katero okupatorji izvažajo razne nemške surovine kot rude, premog itd. Nemško in ostalo delavstvo je brez vseh pravic. Angleži in Amerikanci demontirajo mnoge tovarne in jih izvažajo iz Nemčije.

Ali so vam kaj nasprotovali pri povratku v domovino, v našo svobodno Titovo Jugoslavijo?

Odkrito niso nasprotovali. Skušali pa so nas odvrniti z zelo sovražno propagando do nove Jugoslavije. Toda mi smo bili naročniki mnogih časopisov iz Jugoslavije in smo bili točno poučeni o stanju v domovini. Zato smo sklenili, da se vrnemo domov, ker nočemo več biti sužnji in hlapci kapitalistov. Danes smo tu in smo srečni.

Koliko let ste bili v Nemčiji?, vprašam tovariša, ki mi prihaja nasproti.

Vsega skupaj sem bil v Nemčiji 35 let. Srečen sem in vesel, da stojim na svobodnih, domačih tleh, kjer je delovno ljudstvo pomembno s kapitalisti in ni več izkoriščanja človeka po človeku. Zadnjikrat sem bil v Jugosla-

Še enkrat: Odpravljajmo napake!

„Napake, ki povzročajo nezadovoljstvo“

Na članek, ki smo ga pod gornjim naslovom objavili v našem listu z dne 26. aprila v tretji koloni na strani 5., smo prejeli od krajevnega ljudskega odbora Blejska Dobrava sledeči dopis:

„K članku v „J. K.“ z dne 26. aprila 1948 o delitvi zemlje delavcem in nameščencem Železarne Jesenice pripominjamo, da je delitev vršila sindikalna podružnica železarne, ne pa KLO Blejska Dobrava. Nakazano zemljo so dobili samo oni, ki nimajo svoje. Vsaki družini je bilo dodeljenih po 130 m².

Pisec članka očita odborniku pristranost pri razdeljevanju morda zato, ker komisija ni upoštevala, da bi on dobil vsaj 200 m², ostalih 25 družin pa po 130 m². Tako bi krajevni ljudski odbor in tov. Zupančič Slavko ne bila ožigosana v vašem listu. (Sledi podpis predsednika Drešar Valentina in člana KLO Zupančič Slavkova.)

Iz gornjega dopisa sledi, kot da je uredništvo „Jesenškega kovinarja“ z objavo prvega članka napravilo krajevni ljudski odbor, odnosno tov. Zupančič Slavkovo krivico. Jasno je, da uredništvo ne bo delalo nikomur krivice in bo vselej na razpolago vsakemu v obrambo pravice in resnice. Pravzaradi tega smo se ponovno informirali, kako je s stvarjo. Zvedeli smo, da ni res — kot trdi KLO, da bi prejeli zemljo samo oni, ki nimajo svoje. Navajamo samo dva primera: Tov. Stopar Valentin in Režek Jože sta oba lastnika zemlje, vendar jima je bila tudi sedaj dodeljena. Nadalje trdi KLO v gornjem dopisu, da je vsaka družina dobila po 130 m² zemlje. Zvedeli pa smo, da je Ravniku Francu kot dvočlanski družini ostalo 200 m², dočim je petčlanski družini Erjavca Ludviku ostalo samo 100 m². Tudi je še vrsta drugih (kot Javh Franc, Praprotnik Alojz, Bucek Neža, Drešar Valentin, Cop Franc, Stroj Ivan), ki jim je bilo podeljenih po 200 m² zemlje.

Mislimo, da smo s tem našim pojasnilom stvar dovolj osvetlili. Če pa je še kdo, ki misli, da smo mu storili krivico, so mu dane na razpolago vse možnosti, da to pojasni in bomo zadevo rade volje objavili.

viji pred 9 leti. Takratne oblasti so postopale z menoj zelo surovo in ko sem se vrnil v Nemčijo, sem imel o stari Jugoslaviji najslabše vtise. Danes pa sem že na prvem koraku opazil, da je precej drugače. Vsi smo presenečeni nad toliko pristranostjo in prijaznostjo. Ko sem poslušal govor zastopnika ministrstva za delo, sem imel solze v očeh. Pa ne samo jaz, mnogi izmed nas so jokali od veselja in sreče. V Nemčiji pa so oblastniki še vedno zelo surovi in ošabni.

Opoldne je transport z izseljenci krenil dalje proti Ljubljani. Pri oknih so stali veseli, zadovoljni in nasmejani obrazi povratnikov. Pomahali smo jim v slovo, oni so nam veselo odzdravljali in vlak je izginil izpred oči.

Svobodna domovina je prevzela v svoje naročje dolgoletne romarje naše zemlje. Če je ljudska oblast storila svojo dolžnost, pa so tega dne množične organizacije na Jesenicah povsem odpovedale. Pri sprejemu ni bilo navzočega nobenega zastopnika odbora mladine, niti ni bilo zastopnic — kar je še večji greh — ženske organizacije. Manjkala je seveda tudi godba. Take napake in tako brezbriznost moramo v bodoče odpraviti. Nekateri naši odbori množičnih organizacij so povsem neinicijativni in so se navadili, da pristopijo k delu le tedaj, če so na to opozorjeni z okrožnico. Zavedati se moramo, da naši bratje in sestre, ki se vračajo iz tujine, zaslužijo vso našo skrb in ljubezen.

Poj.

Izkoriščanje brez primere

V vasi Ravne pod Črno prstjo v Bohinju živi velik kmet Rozman Jože, največji v vasi. V Boh. Bistrici pa stanuje tovarniški delavec Pipenbaher Ivan, ki ima številno družino, vrhu tega pa je slabega zdravja. V jeseni ni imel prilike, da bi si nabavil zadostno količino krompirja. Zaradi tega se je njegova žena v aprilu tega leta napotila h kmetu Rozmanu v Ravne, da bi ji prodal nekaj kilogramov krompirja. Rozman Jože, ki ima na zalogi dovolj krompirja, ji je odgovoril, da ji krompir proda pod pogojem, če mu odstopi točke za obleko. Ker je bila Pipenbaherjeva družina v veliki stiski, si žena ni vedela drugače pomagati in je na to oderuško ponudbo pristala. Za 35 kg krompirja mu je odstopila 42 točk za tekstil, kljub temu, da je krompir plačala tudi v gotovini v znesku 120 din.

Vprašamo velikega kmeta Rozmana Jožeta, ali se mu prav nič ne smili bolan delavec in njegova družina. Ali ni pomislil na to, da je z odvzemom točk za obleko družino skoro dobesedno slekli? Zapomni naj si, da naše ljudstvo in ljudska oblast takih izkoriščevalcev ne bo trpela v svoji sredi. Dolžnost merodajnih faktorjev v Boh. Bistrici je, da zadevo razčistijo in delavski družini vrnejo točke za obleko, ki si jih je Rozman protizakonito prisvojil.

Poslovanje poštne uradnice na Javorniku

Sončnega dne v aprilu je bilo na poštne uradu na Javorniku več strank. Blagajničarke pa to ni motilo, ampak je med uradnimi urami hotela nasititi najprej svojo radovednost. Vpričo strank je mirno pristopila k telefonu, ga graciozno zavrtela, nastavila slušalko na uho in telefonirala:

„Ali me slišiš? Da, tu sem jaz! Ali se sončiš? A, tako! Sem mislila, da se sončiš! Ali boš šla v nedeljo k maši? Stoj v cerkvi kot po navadi, da se bova dobili. Da, da, v zakristiji...!“

Čakajoče stranke so z začudenjem gledale in poslušale to „uradovanje“. Zaradi smeha je blagajničarka le prišla k oknu in se spomnila, da poštne uradi niso primerno mesto za napovedi sestankov v cerkvah.

Mislimo, da velja tudi za pošto na Javorniku uredba o štedenju in da privatni telefonični razgovori niso dovoljeni, razen v nujnih slučajih. Navedeni slučaj ni osamljen.

Katere otroke bomo letos pošiljali v počitniške kolonije

Kot vsako leto, bo tudi letos med počitnicami odšlo v počitniške kolonije precej šolskih otrok pionirjev. Lani smo v izbiri otrok za kolonije napravili precej napak, ker smo pošiljali otroke, ki tega niso zaslužili ne z učenjem v šoli, niti z delom v pionirski organizaciji. Dosedanje izkušnje so pokazale, da so se otroci dobrega vedenja in učenja v kolonijah najboljše obnesli, in jim je dalo življenje v koloniji novih moči za učenje. Ker se je pionirska organizacija v preteklem letu precej utrdila, bo izbira glede otrok lažja.

Večina šol je že poslala predloge za kolonije. Vidimo pa, da so se tudi letos nekateri premalo resno zavzeli za stvar. Tako je bila iz Bohinjske Bele predlagana za počitniško kolonijo med tudi učenka, ki se je v pionirski organizaciji slabo izkazala. Ta je namreč pozimi vrnila pionirsko ruto z željo, da izstopa iz pionirske organizacije. Na neki prireditvi se ta enajstletna pionirka kljub opozorilu pionirske voditeljice ni hotela odstraniti iz plesa, čeprav je bilo že pozno zvečer. Njena mati je celo nagovarjala nekatere moške, da bi plesali z njo. Tudi upraviteljstvo osnovne šole ni v tem oziru podvzelo ničesar in je pionirko celo predlagalo za počitniško kolonijo. Na vrašanje voditeljice pionirjev, zakaj je bil izdan predlog za imenovanje pionirko, je upravitelj odgovoril, da sam najboljše ve, kaj dela. Gornji primer pa v našem okraju najbrže ni osamljen in je treba vzgoji pionirjev posvetiti več pažnje in pošiljati v počitniške kolonije res pridne učence in učenke.

Nerednosti pri razdeljevanju tiska v jeseniški železarni

V jeseniški železarni je več tisoč naročnikov „Delavske Enotnosti“, „Jesenškega kovinarja“ in drugih časopisov. V vseh obratih oziroma pododborih sindikalne podružnice so funkcionarji, ki so odgovorni za tisk. Nekateri funkcionarji pa te svoje naloge vršijo precej malomarno. Dogajajo se slučajji, da časopisi po ves teden ali pa tudi še dalje ležijo po mizah in predalih prizadetih. Mnogi delavci in nameščenci se pritožujejo, da časopisov ne dobivajo pravočasno ali pa jih sploh ne dobivajo. Zavedamo se, da je razdeljevanje časopisov zamudno. Vse to pa bi že zdavnaj odpadlo, če bi odgovorni dostavili točne naslove prejemnikov in bi tako vsaj „Jesenškega kovinarja“ delavcem in nameščencem pošiljali po pošti. Na ta način bi tudi odpadle razne kritike zaradi netočne dostave.

Družina z dvema stanovanjima

Tuma Slavko iz Javorniške poti št. 2. se je v prvi polovici aprila preselil v novododeljeno stanovanje, ki mu ga je nakazala stanovanjska komisija železarne. Staro stanovanje na Javorniški poti bi morala zasesti neka druga stranka, ki ima že vselitveno dovoljenje. Tuma Slavko pa je pri preselitvi „pozabil“ v prejšnjem stanovanju mater svoje žene in tako se nova stranka ni mogla vseliti. Na ta način je Tumova družina, ki šteje skupaj 4 člane, na lepem prišla do dveh stanovanj. V enem, ki obsega kuhinjo ter večjo in manjšo sobo, stanuje Tuma Slavko z ženo in otrokom, v drugem pa ženina mati. Ker mora stranka, ki ji je bilo dodeljeno bivše Tumovo stanovanje, prejšnje prostore izprazniti, da se bosta mogla v nje doseliti dva vojaka-peka, je stopila k Tumovi in ji stvar razložila. Tumova žena pa je enostavno odgovorila, da jo prav nič ne briga (navedena vojaka morata sedaj spati pod stopnicami) in da ji tudi stanovanjska komisija ne bo prav nič diktirala.

Mati Tumove žene je med tem zbolela in odšla v bolnico, zaklenila stanovanje in pustila v njem pohištvo, ki je Tumova last. Zaradi tega se to stanovanje novi stranki ne more dodeliti, prav tako sta tudi vojaka JA še nadalje obsojena na spanje pod stopnicami. Kljub večkratnim opozorilom obe stanovanjski komisiji, to je mestna in v železarni, še nista ničesar ukrenili in tako poseduje ena družina še vedno dve stanovanji.

Borba za uresničitev plana - naš največji prispevek za pravičen mir

VESTI

Uredništvo „Jesenškega kovinarja“ sporoča, da se je preselilo iz II. nadstropja v I. nadstropje, soba št. 12 v Titovem domu na Jesenicah. (Vhod skozi klubsko sobo).

9. maja stopi v veljavo nov vozni red

V dnevnem časopisju je bil te dni objavljen nov vozni red, ki stopi v veljavo na vseh progah jugoslovanskih državnih železnic. Kar se tiče našega okraja je važno poudariti, da bo z novim voznim redom mnogo boljša in hitrejša zveza zlasti s sosednjo goriško pokrajino. V času poletne sezone bodo uvedeni iz Ljubljane na Gorenjsko razni izletniški vlaki in bo s tem zelo zmanjšana prenatrpanost v vlakih odnosno na jeseniški postaji. Prav tako so za delavstvo in ostale uslužbenke odhodi in prihodi vlakov v primerni zvezi z delovnim časom. Isto velja za naše dijaštvo.

Nov vozni red je bil objavljen v dnevnem časopisju in je izobešen tudi na vseh postajah.